

פ ר ט י כ ל ס.ס.

מלימת ועדת העבודה

שהוקיימה ביום ד' כ"ב באדר א' תשי"א (28.2.51)
בשעה 9.00

=====

ברכטר חברי הועדה:
ד. שרי - היו"ר
י. קנב
ס. אונא
י. גיל
נ. הרפז
א. אלמליח
ז. גלנסקא
א. לנקין
ח. רובין

טוזמנים:
מר בר-ניב - מטעם משרד העבודה
מר קיסרון - מטעם משרד המשפטים

סדר-היום:
חוק שעות העבודה והמנוחה.

מר בר-ניב:
משרד העבודה.
בשם שרת העבודה אני רוצה למסור הסתליבות
על החלטת הועדה למחוק את סעיף קטן (ב)
בטעיה 4.

ס ע י ק .5
=====

בר-ניב:
בהם תנאי עבודה מיוחדים.
טעיה זה הוא בהתאם לאמנה.
טעיה זה נוגע למטרים מיוחדים הקשורים לתנאים
מיוחדים כמו בתל-חולים, או אפילו דיג, שיש

היו"ר, שרי:
הזה כן:
לפי הניסוח הקיים מתקבל הרושם שההסכם הקולקטיבי
הוא מעל לחוק. ולכן אני מציע לנסח את הטעיה
השר רשמי לאשר הסכם קולקטיבי בו נקבע יום עבודה ארוך...

מר בר-ניב:
טעיה זה הוא בהתאם לאמנת ווטינגטון בדבר
שעות עבודה בתעסיה. האמנה אוטרת שבמקרים
יוצאים מן הכלל, כאשר משוכנעים שאין לקיים 8 שעות עבודה ליום, ורק
לאחר שיטבו הסכם קולקטיבי בין העובדים ובין המעבידים ביחס לגבול
שעות העבודה וחלוקתם לתקופה ארוכה יותר - אפשר לתת לו תוקף חוקי,
המסלה איסרה זאת אך בתנאי שהסמוצע לא יעלה על 10 שעות ליום
ו-47 שעות לשבוע. הכוונה של האמנה היתה למקרים אובייקטיביים
כגון: רכבת שנמצאת לעתים קרובות במסע של יותר מאשר 8 שעות ליום,
הכוונה היא באמת למקרים אובייקטיביים ויש לי ספק אם זה מכסה אפשרות
של הסכם כולל של שבוע עבודה של 5 ימים ו-9 שעות ליום.

סד בר-ניב:

כאשר התעוררה השאלה של 40 יעות עבודה בארגון העבודה הבין-לאומי ההנחה היתה שאפשר להפחית את ימי העבודה, אבל אין לחלוק על 8 שעות עבודה ליום, כי 8 שעות עבודה ליום זהו "גג" לפדיון העבודה.

ס. אונא:

לפי הכירוס הזה אין זה מונע מטפעל סדום להוסיף עוד שני ימי עבודה לפועלים.

נ. הרפז:

לפי המסמך המצוי לפנינו מטפעל פועלים דתיים ירצו יום חפשי, או חצי יום חפשי מחוץ ליום שבת, אפשר יהיה לאפשר להם זאת בהתאם להסכם קולקטיבי?

היו"ר ר. טרי:

במקרה של הסכם קולקטיבי יכל להיות יום עבודה/יותר מאשר 8 שעות, נעל-ידי כך יכולים לקצר את מספר שעות העבודה ביום ו'. אבל הייתי רוצה לדעת, אם לסגל מביית-חרשת שיש כל הפועלים דתיים והם ירצו לעבוד 9 שעות ליום וחמשה ימים בלבד על-מנת שיהיה להם יום חפשי בוסף - האם שר העבודה יהיה רגאי להסכים להסדר כזה?

סר קיטרון:

צריכות להיות בסבות סיוחדות כדי ששר לאשר זאת.

היו"ר ר. טרי:

הסבה הסיוחדת היא שהם דתיים.

סר בר-גאב:

בדרך כלל, הכוונה היא לתגאים סיוחדים בתעיה. אבל כאשר ארגון העבודה הבין-לאומי נכנס לחוות-דעת בענינים דומים - הם היו קצת גמישים.

ס. אונא:

אם כן, אולי אפשר לשנות קצת את הנסוח הזה כדי להתבטא בו הגמישות הזאת של ארגון העבודה הבין-לאומי.

צ. בר-ניב:

יתכן שהפדושים יגימנו על ידי ארגון העבודה הבינלאומי יוכלו לשמס אסטכתא

לשר כיצד לנהוג.

נ. הרפז:

אני חושב שכלנו מסכימים לכך שיש לתת אפשרות כזאת, ואת הצד היורדי אני

מסאיר ליועצים המספטטיים.

היו"ר ר. טרי:

לפי דעתי זה כלול בטעיף זה. אם כתוב כאן שבגלל ססיובות סיוחדות אפשר לאפשר הרי "סבות הסיוחדות" יכולות להיות: הסדר כזה של שעות העבודה, רצונם של העובדים.

צ. בר-ניב:

אנינני סבור כך, כי אחרת היו כותבים בטקסט "סיובות" - סדרי עבודה. אבל אני אומר בהסתיגות רבה שאפשר לעשות זאת.

היו"ר ר. טרי:

אנו מאירים את טעיף 5, ונבקש את היועץ המספטטי לבדוק אם הצעתו של ס. אונא

תעלה בקנה אחד עם האמנה.

החלטה: טעיף 5 אושר.

תחלטה: ע"פ 6 אור.ר.

פרק שלישי: סנוחה יהודית

ד. אונא: אבל במקרה להכניס הגדרה ליום סנוחה שבועי כולל יום סנוחה יבועי ויום חג.

צ. בר-ניב: "חג" הינו סנוחה יבועית, אלא סנוחה חגית.

א. אלסליח: לפי טעמיך (ג) יוצא ימי שאינו יהודי יסבות לא יום אחד ב בוע אלא ימי יום ב בוע, היות וביום שבת הוא לא יעבוד כי המפעל סגור, וביום א' הוא לא יעבוד כי זהו יום הסנוחה היבועי שלו.

צ. בר-ניב: התלבטנו הרבה מאוד בטעמיך זה, באנו גם בקשר עם ספרד החוץ ועם ספרד הדתות בענין זה, כי רצינו למסוע את חוות-דעת בקשר להגלת הסנוחה היבועית לעובדי לא-יהודים בסגנון המסילה, ובתבונה כי הגעיה הזאת יכולה להביא לכל מיני מצבים שאין להם פתרון.

אנו קבלנו בענין זה את המלצת הועדה שהיתה סורכת מנציגי ספרד ראש הממשלה, ספרד העבודה; ספרד החוץ וספרד הדתות, ולפיה יש לדרוש מעובד כזה אשר שמבת גם ביום שבת (משום שהמסרד סגור) וגם ביום ראשון (כי זהו יום הסנוחה היבועי שלו) שעות עבודה נוספות. אבל גם כאן יש להבחין בין מקומות ישוב יהודיים, לבין מקומות ישוב שאינם יהודיים. על כן אני אומר שבעניינים אלה אנו מטצא בתסככת טיב-זה, מכיון שיהיו ארבה מאוד מקרים שמוטלמים, כמו שהיה בזמן המסילה הסנדטורית, עבדו ביום ו' ולא עבדו ביום א'. אין לזה שום פתרון יציב. אנו רק צריכים להבטיח שבחוק שמכריז על זכויות, אנו חייבים להבטיח שבחינה חוקית את השויון הזה ליהודי חייב לנוח בשבת ומשאמינו יהודי יכול לבחור את יום השבת או יום אחר. לפי החוק הזה הוא יכול לבחור לו את יום השבת כיום סנוחה.

א. אלסליח: כאן ירוצר מצב כזה שלג-יהודי יהנה מעני ימי סנוחה.

מר קטרנון: באנגליה סותר ליהודים לפתוח את החנויות ביום הראשון. והיתה זו טלחסה גדולה שנפסכה יותר מסאתים שנה עד שהסגנו את החוק הזה, ומיום כך גם אנו צריכי באופן חגיגי להכריז שגם אצלנו אנו מאפריט לכל אחד לפי הדת שלו לבחור לו את יום הסנוחה, בכדי שלא יבואו אחר-כך בטענות שאין אנו מגימים אצלנו למה שלחטנו בארצות אחרות.

א. אלסליח: מה יהיה על פתיחת חנויות?

צ. בר-ניב: אנו לא מדברים על פתיחת חנוות, אלא על הפעלת מפעל. אדר לפתיחת חנויות יכול להיות חוק עזר עירוני שבכלל סוגרים את החנויות ביום זה.

ז. גלוטקא: זו לא הפעם הראשונה שחוקים שאנו מקבלים אותם, אנו סכוונים אותם לפי מה שהגויים יוצים. האם חוקנו חוקים באיזו מדינה שהיא לטובת היהודים?

מר קטרנון: באנגליה סותר ליהודי לפתוח חנויות ביום א'.

ספ/רב

ג. גלוסקא:

זהו חוק העבודה, ואין שום מדינה בעולם
חונקת חוקים לטובת השבת. בקדמי נמסר
את כל אירופה, ורמייתו ככל מדינה מחוקקת את החוקים שלה לפי מה שהיא
רוצה, ומה שהיא צריכה, ולא לפי מה שאומרים עמים אחרים, ופדינת ישראל
צריכה לחוקק חוקים רק לצרכי ישראל ולא לצרכי מדינות אחרות.

ד. אונא:

אני רוצה להציע שלא-יהודי שוכל לבחור
את יום הסנוחה השבועי לפי הדת שלו, אבל
לא יוכל לבחור יום סנוחה אחר. למשל: מוסלמי לא יוכל לבחור את יום א'
כיום סנוחה, ונוצרי לא יוכל לבחור את יום ו'. כאן הכוונה לתת לו
אפשרות לבחור את הדת שלו, אבל לא לחפש לעצמו נוחות מתוך זה שהוא
שייך לדת אחרת. אנו אומרים, יום הסנוחה הרשמי הוא יום השבת, אלא
שיחד עם זאת אנו אומרים שכל אחד צריך להיות סובגן בדת שלו מבחינה זאת
עם נותנים לו אפשרות לבחור את יום הסנוחה לפי הדת שלו, כשם שהוא לא
יכול לבחור לו את יום ב' או יום ד' כיום סנוחה.

ה. הר"ר ד. שרי:

אני מתנגד להכניס לנוסח החוק פורמולה
דתית. יום סנוחה שבועי קטור מצל אדם
עם תווי ועם תרבות סיוודת, על כן אני רוצה להשאיר את זאת לבחירתו של
האדם.

ו. טובי:

אני מציע להשאיר את הטעיף כמות שהוא
עם תוספת לתאמר כך:

"מפעל שאין אפשרות להפעיל אותו בשבת,
עובד לא יהודי מקבל חופשי שבועי באותו היום שכלל העובדים מקבל חופשי."

ז. הרפז:

אני מציע לנסח כך: "מי שאינו יהודי -
ביום שבת או, מוסלמי ביום ו' ונוצרי

ביום א'."

ח. הר"ר ד. שרי:

האם אנו הפוסקים? מה יהיה עם דרוזים?
אז אפשר בחוק זה להכניס אלמנטים של דת
אין של כמות זרות, ולא ספק עבודה האזרחי יהיה הפוסק בעניינים אלה.

ט. הרפז:

אני חולק שפה תהיה טעות. מה אנו רוצים?
אנחנו רוצים להכדיח אדם שהוא דתי
לעבוד ביום הסנוחה
למשל לו יום סנוחה אחר (לא-יהודי)
האמת היא שאלה שאין להם דת איטור על עבודה ביום סטויים לבחור
את היגת כיום סנוחה. לפי הנוסח הקיים בחוק, אנו נותנים לערבים אפשרות
לא לעבוד ביום א', או שבת או יום ו'. הערבים מה בארץ לסל, בתור
סיעוט, יכולים להיות בעלי אינטסי נקט לאומי ולא להצטרף ליום הסנוחה
של המדינה, אלא דוקא ליום א'. אבל לעומת זאת אנו אומר שיש לתת
אפשרות גמורה, מתוך ליברליות גמורה להכניס למוסלמי את יום ב' כיום
סנוחה, ולנוצרי את יום א', וכו'.

י. גיל:

אני חושב שטר אונא הביע רעיון גמול,
ואני מתפלא על סדר החרץ ועל הסדר
הדמות, ועל כל אלה שלא עמדו על כך. אני יוצא מבחינה לאומית, אני
חושב שטר אונא יוצא מבחינה דתית. מבחינה לאומית יש כאן בעיה, מבחינה
סאוד. מבחינה לאומית יום השבת הוא יום הסנוחה הרשמי של המדינה, אבל
כדי לתת חופשי לבני דתות אחרות, אנו צריכים לתת לכל אחד את האפשרות
לברר לפימה שהוא רגיל. וזוהי היתר מציע את ההצעה הבאה:

"לגבי מי שאינו יהודי את יום השבת או
את יום הראשון, או הטעי בשבוע, בהתאם
ליום הסנוחה השבועי הקבוע והרגיל שלו."

אני מתנגד לסלה דת, מפני שבחוק העבודה
אין צורך להכניס מוסנס דתי. ועוד דבר: מה יהיה עם דרוזי שאינו יוצב
ביום קבוע לפי הדת? ולכן באה הצעה כזו.

ספ/אמ

ועדת-העבודה:
28.2.51

י. גיל:
המוסד לבטיחת המיעוטים, לבעיית המוסלמים במסגרת הדתות.
אני מציע לדחות את ההצעה על סעיף זה
מחמת החשיבות הפוליטית שלו ולהזמין את

ההצעה לא נתקבלה.

ז. גלוסקא: אני מציע את הניסוח הבא:

לגבי מי שאינו יהודי את יום השבת או
את יום המנוחה שלו לפי דתו.

י. גיל - מ. אונא: טציעים:

"לגבי מי שאינו יהודי את יום השבת
או את יום הראשון או השני בשבוע,
בהתאם ליום-המנוחה השבועי השבוע
והרגיל שלו".

ז. הרפז: טציע:

"לגבי מי שאינו יהודי את יום השבת
או - בוצרי ביום א' ומוסלמי ביום ו'".

ה צ ב ע ה

בעד הצעת גיל-אונא - 2
נגד - 706

ההצעה לא נתקבלה.

בעד הצעת ז. הרפז - 2
נגד - 706

ההצעה לא נתקבלה.

(י. גלוסקא סוחר על הצעתו).

ה צ ב ע ה

בעד הצעת המטסלה, כפי שסווסח בסעיף 7(ב) - 706
נגד - מיעוט

הצעת המטסלה נתקבלה.

הסתייגות לסעיף 7(ב) לי. גיל ומ. אונא.

א. אלמליח:

גם אני מסכים שאין צורך להכניס נימה דתית, בפרט פה בישראל כשיש לנו הרבה מייעוטים. אבל אני רוצה להעיר שענין זה שאנו קובעים את יום ו' כיום מנוחה למוסלמים, איננו מדוייק. לפי הדת המוסלמית הם רשאים לעבוד ביום ו'. רק לפני עשר שנים התחילו המוסלמים לשבות ביום ו' וקבעו אותו כיום מנוחה רק מנקודת-מבט לאומית, כאשר התחילה להתפתח התנועה הלאומית-הערבית. הם אמרו: ליהודים יש יום שבת, לנוצרים יום א' - אנחנו נקבע את יום ו' כיום מנוחה, אולם לפי הדת מותר לעבוד ביום ו'. אם אנו קובעים את יום א' זאת יום ו', הרי אני מכריח את הדרוזי למשל, לבחור לו דוקא אחד משני הימים האלה. משום כך אני הייתי מציע את ההצעה הבאה:

לגבי יהודי - את יום השבת;
לגבי ס' שאיננו יהודי - את יום השבת או יום
אחר בשבוע, שיבחר לו.

טובן סאליו, שהנוצרי יבחר את יום א' וחסוסלמי יבחר לו את יום ו'.

ה. רובין:

אני תומך בממשלה והניסוק הוא, שלא שמעתי מישהו מהאזרחים במדינה, תהיה זו קבוצה או כיתה מתושבי הארץ, שיבחרו להם יום מנוחה אחר מיום שבת או יום א' או יום ו'. היות ואני יודע שהדרישה היא לאחד משלשת הימים האלה, ואין דרישה ליום אחר, אינני חייב להתחשב טראש במה שאינני יודע, וצמח שאיש לא דרש.

ו. אונג:

כמהבן שההגיון הקיצוני הביא לידי הצעתו של מר אלמליח, אם אני אומר יום א' או יום ו' - בזה אני מגביל את האנשים, וסתוך הנחה שיש אנשים שיתכן וירצו ששהו אר - יוצא שאני מכריח אותם. אם-כן אני אומר: כוונת הדבר היתה לתת חופש דת, לפי סדר דת של כל המיעוטים, לפי דעת כוונת החוק היתה לתת חופש פלחן דתי לכל העדות השונות, ויש למצוא את הנוסח הכי כיוונו, בכדי לספק את כוונת החוק. משום כך אני מציע לכתוב: "לפי הנוהג הרגיל של העדה שלו", ואז אין כל חשש שיהיה כאן חופש גמור בענין זה.

ז. ר. שרי:

כוונת החוק הזה היא לתת יום מנוחה לאדם, ברור שלגבי יהודי, יום המנוחה השבועי הוא יום השבת, אבל לגבי לא-יהודי אינני רוצה שהמפקח האזורי יהיה הפוסק בענין זה. זהו נשתיין לבחירתו של האדם, והניסוח הזה מניח את געת כלבו.

ח. בר-ניב:

לדעת רוב חברי הועדה החוק הזה פותר את הבעיה של 90% מן העובדים במדינה. הויכוח שלנו כרגע מתרכז על 10% של העובדים במדינה. יש כאן גם אספקט פוליטי שיש להביאו בחשבון, ובפרט אנו צריכים להביא אותו בחשבון מבחינה יהודית כדי להגן על יהודים בחוץ-לארץ. הניסוח הזה איננו חדש. בהצעה הקודמת היה כתוב: "לגבי ס' שאיננו יהודי - יום אחר בשבוע הסקובל על העובד בתור יום-המנוחה השבועי". זה היה בנוסח הקודם. אבל ביטלנו את הנוסח הזה והניסוק היה, כי זה מכניס אפשרות של אינדיבידואליזציה במסך כל ימי השבוע, כי כל יום יכול להיות סקובל עליו - על העובד, ואז נכנסים לאנרכיה אינדיבידואלית בסדרי העבודה. אם נרצה להיכנס למושג של "עדה", אזי המושג הזה מבחינה משפטית לגמרי בלתי-מוגדר. אם אנו מציינים בחוק יום א' או יום ו', יש להניח שהעובד יבחר לו את יום המנוחה הרגיל שלו או של עדתו. גם נוצרי שאיננו דתי יקח לו את יום א' כיום המנוחה, כי זהו הנוהג אצלו נמשל צמח-גיתו.

ס ע י ף 8

צ. בר-ניב:

ישנם מקרים שבהם אי-אפשר לקיים שלושים ושל
שעות רצופות של מנוחה שבועית, למשל בתחבורה.
המינימום נקבע לכתחילה ל-24 שעות, אבל לפי בקשת נציג הפועל-המזרחי
בועדה הטייעצת קבענו 25 שעות ולא 24 שעות בגלל ניסוק זה: אם הכוונה
כאן לתחבורה, שרי היא נפסקת לפחות חצי שעה לפני היכנס השבת, וכתחילה
חצי שעה לאחר צאת השבת - ומכאן איט לקבוע לפחות עשרים וחמש שעות במקום
עשרים וארבע שעות.

ח. רובין:

יש לי הערה איסטטית, לא רק לגבי סעיף זה,
אלא בגלל לגבי הנוהג שלנו בחוקים. אני מתנגד
לצמצום ולקיסוץ במלים. נאמר כאן למשל: "מנוחה שבועית שתחומה פחות
מהקבוע בסעיף 7". במקום "בסעיף 7" אני מציע לכתוב פשוט: "שתחומה
פחות מ-36 שעות רצופות לשבוע".

ועוד הערה: הייתי רוצה לדעת מי יתן את האיסור
לתקנות האלו? שאלה זו מתייחסת לא רק לסעיף 8, אלא גם לסעיפים 16
ו-28, וכן - עם מי צריך הסדר להתייעץ בענינים אלה?

צ. בר-ניב:

ביחס להתייעצות ותקנות יסנו סעיף מיוחד -
סעיף 30.

סעיף 8 אוטר על-ידי הועדה, עם
התקון שהוצע על-ידי ח. רובין,
במקום המלים "בסעיף 7" לכתוב
את תוכן הסעיף.

ס. אונא:

בענין מנוחת חגים. אני רוצה להכניס סעיף בחוק
האוטר שהחגים הרשמיים בכללים בתוך סדרי המנוחה

של העובד.

צ. בר-ניב:

החוק הזה מטפל אך ורק באלבטטיונא
ה (א) בסעות העבודה;
ב) המנוחה השבועית;
ג) מנוחת החגים;
ד) הפסקות.

עמדת סרת-העבודה היא, אנו מטפלים בחוק שהניסוקים
שלו הם סוציאליים, סמירת הבריאות והבטחת הנופס של העובד. חוק זה מטפל
רק בחלק מסויים של האוכלוסיה - רק באנשים המועבדים על-ידי הזולת. אם
אני קובע מספר שעות עבודה ליום, הרי זה מתוך רצון שהאיש לא יתעייף
יותר מדי, והכוונה היא להגן על האדם המועסק על-ידי אחרים. ניסוקים
סוציאליים אלה על סמירת בריאותו של העובד, אינם שייכים למנוחת חגים.
הגורם של מנוחת חגים הוא גורם דתי, ולא סוציאלי, ולא דוקא לגבי אנשים
המועסקים על-ידי אחרים.

חוק שעות העבודה והמנוחה נובע מהעובדה שיסנו
חלק של אזרחים במדינה איט לו צרכים מיוחדים, ומצבו הוא מיוחד, ויט
לפתור את צרכיו המיוחדים האלה. מתי בכלל מתערבים בחוקי עבודה? -
במדינה טודרנית מתערבים בחוקי עבודה כאשר יסנו צבור עובדים מסויים
איט להגן עליו, אחרת - יכול היה להיות חוק כללי שבכלל כל אדם, בין
שהוא מועבד על-ידי הזולת, ובין שהוא עובד בביתו, או ברשות עצמו,
חייב לעבוד רק 8 שעות - ולא היו סוציאליים חוק של שעות העבודה, ולא

ועדת העבודה:
28.2.51

היה חוק כללי לכל אדם חייב לנזח 14 יום בשנה, ולא חשוב אם זהו סוחר בחנותו או עורך-דין במסדרו - לא היו סוציאליים חוק בדבר חופס שנתי לעובדים. ואני חושב שחגים אינם שייכים לחופס של עובדים במיוחד - אלא לכל התושבים.

י. גיל:

שרת העבודה יוצאת מן ההנחה שהחוק הזה הוא חוק סוציאלי. ואני אומר שכל החוקים בסדינת ישראל הם סוציאליים, ועל כל חוק שלנו צריך להיות טבוע החותם הלאומי שלנו מפני שזוהי מדינת ישראל, והחותם הזה צריך להיות טבוע בין אם זהו חוק פוליטי, או חוק כלכלי, או חוק סוציאלי. אנו חותרים אלפיים שנה לקראת הלאומיות הזאת, ולכן, גם חוק זה, מכיון שהוא סופיע כלפי חוץ - חייב גם הוא לשאת חותם לאומי סוציאלי. ואם החוק הזה מטפל בכטה סוגיות, כפי ציין היועץ המשפטי, אזי אפשר להוסיף לו עוד סוגיה אחת - החגים. ואני מציע להוסיף פרק מיוחד בחוק שיקרא: "סנותה שבועית ומנוחת חגים".

י. קנב:

אינני רוצה להתווכח לא עם היועץ- המשפטי ולא עם שרת-העבודה, אבל לי יש הסקפה וההסקפה שלי אומרת: יש אצלנו בארץ עשרות ומאות חוזים קולקטיביים האומרים שהפועלים צריכים לעבוד מספר כזה וכזה של ימים, ואני יודע שם גם מפורט באיזה חגים אין חובת העבודה חלה עליהם, ובין יתר החגים צויין גם האחד בטא. ואני רוצה להכניס את ה-1 בטא לחוק זה, במטרה שתקבל החלטה על הכנסת פרק של מנוחה שבועית ומנוחת חגים. אני אומר שאם ה-1 בטא הוא היסג של הפועלים, גם הפועלים הבלתי-מאורגנים צריכים למנוח מהיסג זה, ולפיכך אני רוצה להכניס את ה-1 בטא כאחד החגים שבו אין הפועלים חייבים לעבוד.

צ. בר-ניב:

אולי תסכים שלא נכניס לחוק זה את ענין החגים, וענין החגים יכנס לחוק

החופסות.

אני מוכן לקבל את זאת.

י. קנב:

ס. מנצח:

בתחילה הוסיפו על חוק זה אמרתו כמס דברים, ואני רוצה לחזור ולהדגיש שאני חושב שיש חסינות גדולה בביטוח החוק הזה, כי מתבטאת בו רוח מסוימת. ועל-כן אני אומר שאין אנו צריכים לדאוג רק את הצד הפורמאלי היבט, אי-אפשר לקבל רק את הביטח הזה. חוק סוציאלי - ויום דבר אחר לא מענין את החוק הזה.

כן אני חולק על הביטח שיום מנוחה שבועי במסגרת סוציאלי - נחג איננו דבר סוציאלי. אני חושב שיום אדם תרבותי איננו יכול להקריים מפלי שהיו לנו חגים במסך הסנה.

א. לבסיין:

אם יתקבל ענין החגים, אני אדרוס תוספת שיום זכרון ללוחמי הסתמרת יהיה יום סבתון. אני רוצה לטאול שיהו יקבע את החגים הרשמיים?

ג. הרפז:

אני חושב שבענין קביעת החגים הרשמיים לא יהיו שילוקי דעות, יהיו רק שילוקי דעות ביחס ל-1 בטא. אולם יחד עם זאת אני מציע שלא יכתבו בחוק "חגים" באופן סמלי, אלא יציינו כל חג ונחג. אני מציע שענין החגים יכנס לחוק

ג. הרפז:

זה, ולא לחוק החופשות. אני בדעה שזהו גם ענין סוציאלי ולא רק ענין דתי. וכשם שהשבת הוא גם ענין דתי וגם ענין סוציאלי, כן גם החגים יש בהם צד דתי וגם צד סוציאלי.

א. לנקין:

סתוך הבואנסים של הויכוח כאן, אני מציע לא לעורר את השאלה בכלל ולהשאיר את החשק כמו שהוא. אינני חושב שענין זה הוא לטובת אותם בעלי ההצעה הסגיינים על החגים. דבר זה יביא אותנו לידי כך שמדינת-ישראל תכיר ב-1 במאי כחג הרשמי של המדינה, ואני חושב שכיום גם המפלגה הגדולה במדינה לא תרצה לעורר את השאלה הזאת, היות ואני חושב שאנו יכולים להיכנס בשאלה זו לתסבוכת פוליטית. אם כי יש לי עטרה בשאלה זו - אני מבקש להוריד מסדר-היום את ההצעה הזאת.

ועוד: אני חושב שגם באופן טכני ניתן בקטיים, שלא נמצא בהם את ידינו ואת רגלינו, כי החגים הרשמיים לפי דעת אונא הם אלה ואלה, ולפי דעת הרב לוין יש להוסיף חגים אלה ואלה. למשל: האם תשעה-באב או תענית-אסתר או ס'ו-בשבת יחשבו לחגים רשמיים? ואולי עוד ימצאו שכבות בישוב שידרשו להוסיף חגים. מסוים כך אני מציע שלא להיכנס עכשיו לבעיה סטוכבת זו.

אני מסיים בהחלט לגישה היסודית שהגדיר אותה יפה חבר-הכנסת גיל, שכל חוק שלנו צריך להיות מוטבע בחותם לאומי, בחותם עברי, לזאת אני מסכים. אבל האם אנו הקפדנו עד עכשיו על הדבר הזה? האם בחוק צטילונה או באיזה שהוא חוק אחר הקפדנו על כך? יש עשרות חוקים שקבלנו, והאם יש בהם משהו מן הלאומיות העברית, מן הכבוד הלאומי או המסורת של האומה? אני מתפלל לכך שהקונסטיטוציה שלנו תהיה בעלת רוח עברית, אבל לא חוקים כאלה.

אני חוזר ומזהיר שנית מפני תסבוכת פוליטית סטוכבת, וטלא לעורר עכשיו את ענין החגים, כפי שכבר ציינת.

א. אלסליח:

אני מצטרף לדעתה של סרת-העבודה, וגם לדעתו של היועץ המשפטי, אבל סנקודת-סבט אחרת. אני מתפלא על חבר-הכנסת אונא שהוא יהיה מוכן בכפיפה אחת לדבר על חגי ישראל כמו יום כיפור וראש-השנה - עם ה-1 במאי, ומסוים כך לא אוכל להצטרף להצעה זו. אוכל אולי להסכים שיכניסו את ענין החגים לחוק החופשות.

ז. בלוסקא:

ברצוני לומר בפירוט אותם הדברים שאמר סר אלסליח, כי גם אני אינני יכול להסכים שיכניסו על חגי ישראל בנוסחה אחת עם ה-1 במאי. ואם כך הוא הדבר, אז מוטב שלא יכניסו את ענין החגים בכלל. אני מצטרף בהחלט לדעתו של סר אלסליח.

ס. אונא:

אם אני מוכן להסכים שיכניסו לחוק גם את חגי ישראל וגם את ה-1 במאי, הרי סר אלסליח מוכן להאפיל על כל החגים ולראות בזה ענין של חופשות, שאחר שהוא מוכן לקבל את ההצעה שענין החגים יכנס לחוק החופשות. מוטב לי לדבר על החגים שלנו בעל חג, ולתת מעט מכובד גם לחג אחר, ולא לתת לחגים שלנו מעט של חופשות.

היו"ר. ר. שרי:

אנו דוחים את טיכום הדיון בשאלה זו לטובע הבא, כדי לתת אפשרות לחברים לבוא לידי טיכום בענין זה.

טפ/אט.

ועדת העבודה:
28.2.51

בטעיה 8 כתוב: "הטר רמאי לקבוע בתקנות לעבודות מסויימות..." האם אי-אפשר לפרט

ס. אונגא:

יותר את העבודות המסויימות?

בתקנות הטר חייב לפרט, אבל לא בחוק.

צ. בר-גיב:

אני מציע ליהיה כתוב: "הטר רמאי לקבוע ולפרט עבודות שהן חיוניות לסדינה או לצבונה...", כדי שלא לדבר באופן סתמי

א. לנקין:

אז על עבודות מסויימות.

ס ע י ף 9

=====

סעיף 9 אוסר על-ידי הועדה.

ס ע י ף 10

=====

בטעיה 10 (ב) יש להוסיף, אחרי המלים "מפקח עבודה", את המלה "אזורי". כלומר

צ. בר-גיב:

יהיה כתוב: "למפקח עבודה אזורי".

כאשר מדברים על עודה של שעות נוספות, מבחינים בין שני מצבים. לדוגמא, הבחנו בטעה שדנו על חוק לאיסור אפיית לילה, שיטנם סקרים שהחוק מאפשר להתיר עבודה כזאת, כשתנאי העבודה החייבים נאמ, ניטנם סקרים מתיים - יסעיף לזה מספל בהם, יטיש לעבוד עבודה כאלה כי המציאות מחייבת זאת. אלה הם סקרים שאין לראותם מראש, ואינם קיימים באופן סתמי, אלא בתוקף המסיבות.

סעיף 9 (א) דן באותם המקרים שאין לראותם

מראש, סעיף א(4) דן בענין נופש מהעבודה, בטעה שעובדים במסמרות. כאשר עובדים בשתי מסמרות - עבודת הלילה במסכת רק טבע שעות, ויש הפסקה בזמן חילופי המסמרות. אולם בטעה שיש שלש מסמרות, אין אפשרות כזו, ומסמרת אחת, זו שעובדת בלילה מוכרחה לעבוד 8 שעות. משום כך, בכדי לפצות את העובדים, כל שלשה שבועות, כשהמסמרת חוזרת למסלולה הקודם, כך שהממוצע לשלשה שבועות לא יעלה על 47 שעות עבודה לשבוע. סעיף א(3) דן במקרים שהם מחויבי המציאות.

סעיף א(3) בקבע לאחר התייעצות, כי במברר

סבתקופת המאזן עובדים למעלה מ-12 שעות ביום, והוא הדין לגבי חנויות בערבי-חג. אולם יחד עם זאת עשינו הגבלה שלא יעבדו יותר מאשר טאה שעות נוספות לטנה.

אני מציע, לסעיף 10 להוסיף סעיף קטן (ג) שיהיה מנוסח כך:

ח. רובין:

"אין להעביד עובד לפי פיסקות (2) ו-(3) של סעיף קטן (א), אלא לאחר קבלת הסכמתו של ארגון העובדים המייצג את מספר העובדים הגדול ביותר במדינה".

היו"ר, ר. שרי:

גם אני מצטרף להצעה זו מכיון שלמעשה כך הוא המצב העובדתי. בשום בית-חרסת, אם יש צורך להסדיר את העבודה, ובעיקר עבודת-מסמרות, לא נעשה הדבר מבלי שתהיה התייעצות עם מועצת הפועלים במקום.

ח. רובין:

הנטייה לכתוב בכל חוק את המושג התייעצות מצמצם בעצם את המושג הזה, ואני הייתי נוטה יותר למלה "הסכמה", אבל מכיון שנוטים בענין זה ל"התייעצות", אני מקבל זאת.

צ. בר-ניב:

רצוני לרסום הסתייגות לתקון הזה בשם סרת-העבודה, היות והסעיף איננו סטיל חובה לעבוד סעות נוספות, ועל-כן, אם הוא איננו חייב - על מה תהיה התייעצות? מצד שני אנו משתדלים שלא להכניס לחוקים אלה אפסרות של עובדים שיעקפו את החוק, על-פי החוק. היות והפרינציפ הוא להיסנע מעבדות נוספות. אבל אם יש אפסרות של התייעצות, זה נותן טח לכך, והחוק יאבד את ערכו. הסעיף הזה לא דן בסעות העבודה סמותר לעבוד בהן, אלא בסעות סאסור לעבוד. מסום כך אפי מבקס בשם סרת-העבודה להסתייג, שלא להתייעץ עם ועד העובדים בענין זה.

ס. אונא:

אינני יודע אם יש הצדקה לומר בחוק סמותר לאדם לעבוד ארבע סעות נוספות ביום. יתכן שהמציאות מחייבת זאת, אבל לכל הפחות אינני מסכים שיאסורו טמה סעות נוספות במסך חודס אחד.

היו"ר, ר. שרי:

ענין זה הוא מחוייב המציאות, מכיון ששום רישום הסלמי הוא מוגבל, וכן מוגבל זמן עריכת המאזן.

צ. בר-ניב:

אנו התלבטנו בפלל בטאלה כיצד להכניס את המסחר במסגרת של סמונה סעות עבודה, פי במציאות עובדים יותר. עובדים לפחות 9 סעות. מה טנוגע למאזנים - המאזן חייב להיות טוכן לסוף השנה, וידוע הוא, שבבנקים עובדים בחודס האחרון סעות נוספות, על-מנת לסיים את המאזן בתאריך תקנוע.

ח. רובין:

בקטר להערתו של היועץ-המספטי נבד החתייעצות עם העובדים במפעל, ברצוני להעיר, שישנם מקומות בהם אני מחפס לי הסתייגות, אבל דוקא כאן אני רוצה לברר את הענין בועדה, ואינני מחפס כאן הסתייגות. אני חוסב שהחתייעצות הזאת מגיבה על הפועלים. במקום שיש איגוד מקצועי חזק טוב אין חשש שהמטעביד יעביד את עובדיו שלא לצורך במסמרות נוספות. אבל מסרתנו היא גם להגן על אותם מקומות העבודה בהם אין איגוד מקצועי חזק, ואני חושב שהחוק לא צריך לתת למטעביד גושפנקה חוקית לעשות ככל העולה על רצונו. אני אינני יכול להבין את ההתנגדות מצד סרת-העבודה להצעה הזאת בדבר התייעצות עם הפועלים במקום, אינני מבין במי זה פוגע, אינני מבין למי זה יגרום נזק.

ס. אונא:

אני מציע כי בסעיף זה ייאמר שאין לעבוד יותר מאשר ארבע סעות נוספות ליום, חמשים שעה לחודש, ו-100 לשנה.

אינני רוצה שההתחרות בין הבנקים לפרטס את המאזן בעתונות דוקא בסוף השנה, או מיד בתחילתה, תעשה על-חשבון העובדים, הצעת ס. אונא לא נקבלה. הסתייגות לס. אונא.

ספ/אט.

ועדת העבודה:
28.2.51

צ. בר-ניב:
בקטר להצעתו של חבר-הכנסת רובין,
ברצוני להעיר שאין שום הסדר חוקי
הקובע באיזה בית-חרושת סותר לעבוד בטמרות, ובאיזה בית-חרושת אסור.

ח. רובין:
אני מציע שסיכום הדיון בשאלה זו
יתקיים בליבה הבאה.

היטיבה בנעלה בטעה 12.00.
=====